

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 37 (3483) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

NÉMET MEGGYŐZŐDÉS SZERINT

Teljesen meghiusultak a nettunói partraszállással és a cassinói áttörési kísérlettel kapcsolatos angolszász hadműveletek

Ryti finn államelnök és Mannerheim tábornagy megbeszélést folytatott az északamerikai ügyvivővel és a német követvel. — Argentína nem üzent hadat a tengelyhatalmaknak

Rómából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Jóllehet a vatikáni rádió nyomatékosan kérte, hogy Castalgandolfo területét legalább addig ne támadják meg újból, amíg az ott elhelyezett asszonyokat és gyermekeket teljes egészében ki nem telepítik, a római rádió jelentése szerint néhány angol, amerikai repülőgép kedden is támadást hajtott végre Castalgandolfo területén. Egy bomba a Berberini palotára esett, egy másik annak közelébe.

Lisszabonból jelentik: (MTI) Mint a brit hírszolgálat Buenos-Airesből jelenti, az argentinai rádió közölte az argentin kormány határozott cáfolatát, amely szerint nem felelnek meg a valóságnak azok az értesülések, hogy Argentína hadat üzent a tengelyállamoknak. Nem igaz az a hír sem, hogy elsüllyesztettek volna egy argentin hajót.

A Pesti írja: Berlinből közli a Pesti különtudósítója, hogy Narvánál a súlyos harcok változatlanul tovább tartanak. A szovjet nyomás a város felé, valamint a várost védő német állások ellen az eddiginél is jobban érezhető. Most nagyon sok függ az idevezényelt német tartalékok idejében való beavatkozásától.

Az olasz harctéren, Nettunó lérségben mutatkozó aránylagos nyugalom. A cassinói súlyos harcokban is bekövetkezett szünet folytán fennáll az a meggyőződés, hogy az angolszász hadműveletek teljesen meghiusultak a nettunói partraszállási és a cassinói áttörési kísérletekkel kapcsolatban.

Húsz nehézbomba hullott a Bencés apácák cassinói kolostorára

Zürichből jelentik: (B. T.) A szövetségesek olaszországi főhadiszállásáról jelentik:

Terracina és Forna között Olaszország nyugati tengerpartján a szövetségesek nehéz hajói több mint 24 óra működésbe léptek. Szakadatlanul lövik a német állásokat, különösen a hátsó vonalakat. Anyagszállítóhajók állandóan löszzerrel látják el a hadihajókat, hogy a tüzelés ne szenvedjen megszakítást. A szárazföldi harctéren a

szövetségesek gyalogos és páncéloskötellekeinek nyomása állandóan erősebbé válik. A Cassinói szakaszon beváltották Clareknak azt a fenyegetését, hogy a Bencés apácák épületét lövik. Nagy gránátokon kívül mintegy 20 nehézbombát dobtak közvetlenül a kolostorra. Cassinóban folytatódtnak az utcai harcok. Minden házárt elkezdett küzdelem folyik, ami igen nagy veszteséget követel. Cassino romjainak körülbelül egy harmada van amerikai kézen.

Paasikivi Moszkvába, vagy Londonba utazik (?)

Zürichbe jelentés érkezett Helsinkiből, hogy az Egyesült Államok ügyvivője megbeszélést folytatott Ryti elnökkel és Mannerheim tábornaggal, Ryti és Mannerheim később Blücher helsinkij német követet fogadta.

Stockholmból jelentik: (B. T.) Azok a jelentések, amelyek Finnországnak a béko érdekében tett erőfeszítéseiről számolnak be, kezdenek ellenmondóvá válni, még ha a legmegbízhatóbb forrásokból származnak is. Ezek az ellenmondások arra vonatkoznak, hogy mennyire haladtak Paasikivi, Ehrenroth és Erko eddigi megbeszélése. A szovjet követelések nagyjában megegyeznek azzal, ami néhány nappal ezelőtt írt a Daily Telegraph. Úgy tudják, hogy Moszkva hajlandó közvetle-

nül tárgyalni Paasikivvel, feltéve, hogy a finn kormány előzően elismeri a Kreml legkisebb követeléseit. Helsinkij jelentések szerint az amerikai ügyvivő, majd később Blücher német követ megbeszélést folytatott Ryti elnökkel és Mannerheim tábornaggal. Helsinkij diplomáciai körök úgy tudják, hogy Paasikivi a legközelebbi napokban Moszkvába vagy pedig Londonba utazik.

Finnország harctérré válik, ha fegyverszünetet köt

Zürich. (Bud. Tud.) Londoni jelentés szerint az angol főváros külpolitikailag érdekelt körében az általános benyomás alakult ki, hogy Finnország

most tett első ízben komoly előkészületeket arra, hogy kiutat találjon a háborúból. Ez azonban angol nézet szerint aligha jelenti azt, hogy Finnország a maga harcának minden körülmények között való feladására bármely feltétel mellett hajlandó volna. Vernon Bartlett a News Chronicle-ben azt írja, hogy

Finnországnak ugyanúgy, mint Olaszországnak, számolnia kell az-

zal, hogy a fegyverszünet után csatatérré válik.

Egyébként a nyugati hatalmak nyilván gondosan tartózkodnak minden beavatkozástól, eltekintve attól az értéradástól, hogy további halogatással helyzetük nem rosszabbítható. Vernon Bartlett szerint Finnországnak az a reménye, hogy országa függetlenségét megőrzi, közvetlen összeköttetésben áll a gyors cselekvéssel.

Istanbul. (MTI.) Jalesin képviselő írja a Tanin című lapban:

— Az angol-török szövetség négy év óta olyan természetes alaptényezőjévé vált nemzetközi politikánkunknak, hogy a két ország közti nézeteltérés ilyen főbenjáró kérdésben jogos meglepetést vált ki mindenfelé. A török nép ma nem akar résztvenni a háborúban, de fegyvert ragad azon a napon, amikor vezére és kormánya tudatja vele, hogy a háború ideje elérkezett. Egészen bizonyos, hogy a vezetők csak komoly szükségesség esetén és minden emberileg tehető intézkedés megtétele után adnak ki ilyen parancsot.

Több mint ötezer partizán adta meg magát 2 hét alatt

Zágrábból jelentik: (MTI) A horvát kultuszminiszter a főiskolások egyik tanfolyamán mondott beszédében többek között kijelentette, hogy alacsony morális felelősség volna, ha szemétkarának hunyjní azon tény előtt, hogy Sztalin gépesített fegyveres hordáinak betörése az eurázsiai szteppékről Európába igen komoly katasztrófát jelentene és kiszámíthatatlan következményekkel járna. A horvát politika célja kizáróan európai cél. Az usztasa célkitűzése nem partipolitikai program, hanem a horvát nép nemzeti törekvései alapelveinek kifejezése.

Zágrábból jelentik: (MTI) Hivatalosan jelentik, hogy a horvát államve-

zető kegyelmi rendelete alapján január 26 és február 10 közötti időben 5057 partizán adta meg magát, az ország 22 megyéje közül 13 megye területén. A többi 9 megye területén még nem történt meg az öszeeszámlálás. Az országban tovább folynak a tisztogató műveletek. A Gyékényesseli szemben fekvő Kapronca most már teljesen a kormány birtokában van. Itt a lakosság lelkesen fogadta a bevonuló kormánycsapatokat. A Lika megyében, Boszniában és másutt folyó harcok során az elmúlt napokban 66 partizán esett el és a horvát csapatok ezenkívül számos foglyot ejtettek.

A lengyel határokért vállalt angol kezesség megújítását kívánja a menekült kormány

London. (Bud. Tud.) A menekült lengyel kormány a hét elején újra tanácskozott a szovjet-lengyel kérdésről. Ha hihető lehet adni a Manchester Guardian bizonyos közléseinek, akkor a kormány magatartását most megmerevítette. Bár a lap valószínűnek tartja hogy a lengyeleknek nyugaton ellenszolgáltatást ajánlottak, a kormány álláspontja mégis az, hogy a menekült kormány nem rendelkezik felhatalmazással arra, hogy határváltozásokról tárgyaljon. Területről nem mondhat le, újabbat sem szerezhet, hanem ragaszkodik ahhoz, hogy az 1939. évi lengyel határ alapján tárgyaljanak. A kérdés magva mindazonáltal Lemberg. Erről a londoni lengyel kormány egyáltalán nem akar tárgyalni.

A NST. jelenti: A Daily Sketch jelentése szerint a lengyel emigrációs kormány ezidőszakra azon fáradozik, hogy rávegye az angol kormányt: rosszabbít-

sa meg azt a kezességet, amelyet röviddel a második világháború kitérőse előtt vállalt Lengyelország területi épségére vonatkozóan. Ez a kezesség az idén nyáron lejár. A Daily Sketch szerint nem valószínű, hogy angol részről régi alakjában megújítanak a kezességet, mert a mostani európai helyzet alapján a szerződés aligha tekinthető többé időszerűnek.

Minisztertanácsot tartott a kormány

A MTI jelenti: A kormány (azaz Kállay Miklós miniszterelnök elnökségével) kedden délután 5 órakor minisztertanácsra ült össze, amelyen időszaki kormányzati kérdésekkel foglalkoztak a késő esti órákig.

Nagy partizán-harcok a Dráva mentén

Zágráb. (MTI.) Hétfőn — különösen Varasd megyében — a Dráva mentén voltak nagy harcok a partizánokkal. A Dráva-parti Ludbregnél 450 partizán esett el a harcokban, 600 megsebesült, 20 fogságba esett. A szákmány igen nagy. Zágrábtól délkeletre 40 km-nyi távolságban szétverték egy felbukkanó partizán egységet. 68 partizán halott maradt a küzdőtéren. A reguláris csapatok elfoglalták a partizánoktól a Vrbász-folyó partján Bozsnijában fekvő Bukojno városát. Harcok folytak még a zágráb-budapesti vasútvonal mentén fekvő Kaproncánál, Körösnél, valamint Bródnál és a Szerémségi Száva-parti Brickónál. Mindezeket a helyeken 130 partizán esett, 75 fogságba került. Sebesülten elfogtak 10 partizánt.

UJABB KOROSZTÁLYOKAT MOZGOSÍTOTT GRAZIANI

Chiassoból jelentik: (B. T.) Graziani tábornagy az 1922-es és 1923-as korosztály, valamint az 1924-es korosztály első négy hónapjához tartozó al-tiszteket és katonákat szolgálatra hívta be.

A Vöröskereszt műsoros estje

A Magyar Vöröskereszt Nagyvárad Fiókja február 19-én, szombaton este fél hét órai kezdettel a Református Kulturházban a sebesültek és szörvány-magyarok fölszámoltatására nagyszabású műsoros estet rendez. Az est műsora a következő:

Bevezető beszédet mond Arany Paszkál premontrai kanonok. — Magyar népdalokat énekel. Kodály Zoltán és Bárdos Lajos feldolgozásában a Szent László gimnázium II. o. kórusa. Vezényel András Ede énektanár. — Szavalt. Előadja Kállay Margit. — Verdi: Rigoletto c. operájából Gilda áriája. Hubay: Cremonai hegedős c. operájából Madárdal Del'Acqua: La Vilanelle. Előadja dr. Papp Tiborné, zongorán kíséri Fischer Margit zongoratanárnő. — Bartók Béla: Este a székeleyknél. Dohnányi Ernő: Humoresques I. Cl. Debussy: Doctor Gradus ad Parnassum. Előadja Fischer Margit zongoratanárnő. — Sarazate: Andalusi románc. Hubay: III. Csárdajelenet. Előadja Abonyi István hegedűművész. — Csikos tánc. Előadja Tóth Kovács Ilona, kíséri a Vilamosművek zenekara. Vezényel H. Grám Gyula. — Delibes: Lakmé c. operájából Csengettyűária. Mozart: Varázsfuvola c. operájából Éjkirálynő ária. Előadja a Szent László gimnázium szavalkórusa. Irta és vezényli: Babics László tanár. — Szózat.

Jegyek elővételben kaphatók az Őrszem könyvkereskedésben.

Ujabb hét megyét heyezték a német megszálló csapatok Franciaországban katonai rendelkezések alá. Vichyből jelentik: (MTI.) A Német TI. jelentik: Hivatalos francia közlemény szerint a francia földközvetlen partvidék védelmének megerősítése és az ott állomásozó csapatok nagyobb biztonsága céljából a franciaországi német katonai parancsnokság rendelkezéseire február 15-től kezdve újabb hét megyét helyeztek a megszálló hatóság rendelkezése alá.

Bulgária továbbra is teljesíti a háromhatalmi szerződésben vállalt kötelezettségeket

Szófia. (MTI.) Február 12-én és 13-án a bolgár kormány valamennyi tagja vidéki ellenőrző körúton járt, hogy felülvizsgálja a Szófiából kiűrt polgári lakosság elhelyezkedését és élet-körülményeit.

Szófia. (MTI.) A Német TI. jelentik: Beskov földművelésügyi miniszter, aki most Bulgária északi részében szemleúton van, Sadovechen a földművesek előtt beszédet mondott a kormány bel- és külpolitikájáról. A miniszter hangsúlyozta, hogy Bulgária teljesíti kötelezettségét a háromhatalmi szerződésben vállalt kötelezettsége szerint. Bulgária közvetlen nem vesz részt a háborúban, de minden következményt magára vállal. „A bolgár nép ellenségei” — folytatta tovább a miniszter — belsőleg akarunk terrortámadásokkal megingatni bennünket és megadásra kényszeríteni. De mi nem mondhatunk le a bennünket megillető jogokról és nem hagyjuk magunkat befolyásolni nemzeti akaratunkban az ellenségtől. Készen kell lennünk hogy a jövőben minden erőnkkel megvédjük egységünket.

Szófia. (MTI.) A bolgár kormány rendelete alapján az összes köz- és magántisztviselők polgárilag mozgósítottak tekintendők és ennek értelmében munkahelyüket nem hagyhatják el. A rendelet ellen vétőket hadbírószág elé állítják.

Szófia. (MTI.) A bolgár régens tanács jóváhagyta azokat az újabb tanügyi előírásokat, amelyeket Jacov közoktatásügyi miniszter a rendkívüli időkre való tekintettel előterjesztett. A most életbelépett új tanügyi rendelet szerint, tekintettel arra, hogy légi vezély miatt az összes bolgár iskolát bezárták, valamennyi tanuló vizsga nélkül léphet jövőben egy osztállyal feljebb. Kivétel csak azokkal történik, akik két tantárgyból bukásra álltak. Ezek pótvizsgát kötelesek tenni és ha megfelelték, szintén egy osztállyal feljebb léphetnek. Az érettségi előtt álló diákok, akiknek 8 évi középiskolai eredménye legalább az átlag középszintet megüli, érettségi vizsgálat nélkül kapják az érettségi bizonyítványt. A rendelet azonnal életbe lépett.

Tiltakoznak a londoni lengyel újságírók lapjuk betiltása miatt

Genf. (MTI.) A NTL. jelentik: A londoni lengyel újságíró egyesület tiltakozott amiatt, hogy a Vjeimoscie Polskie című lengyel hetilap megjelenését a brit kormány betiltotta.

Mint a Times jelenti, a tiltakozásban rámutatnak arra, hogy a lengyel sajtó felállítására Nagybritanniában egyik legfontosabb eszköz arra, hogy a lengyel

nemzet jogait és eszményeit képviselje. A szólás szabadságot a brit szigeten eddig mindig tisztelték, ezért kéri a minisztert, vonja vissza rendelkezését. A Times megjegyzi, hogy a lengyel hetilap főszerkesztőjét többször figyelmeztették, hogy a lapjában megjelenő megnyilatkozások egyenlenséget szítanak a szövetségesek között. A figyelmeztetések hatástalanok maradtak.

Kétezer pengőre csökkentette a Tábla a kolozsvári szabadkőműves-perben Palatinus József büntetését

Most mondott ítéletet a budapesti Tábla abban a perben, amelynek vádlottja Palatinus József író volt, a főmágnavádlók pedig azok az erdélyi közéleti férfiak, akiket a vádlott az egyik budapesti napilapban úgy tüntetett fel, mint a kolozsvári Unió szabadkőműves páholy tagjait.

A törvényszék Palatinust 3 hónapi fogságra ítélte. A Táblán most ismertették a törvényszéki vallomásokot. A védelem főként arra a vallomásra építette érvelését, amelyet Beck ny. vezérőrnagy, volt kolozsvári városparancsnok mondott az ügyben, aki az ismertett adatok szerint a hozzá hivatalos megbízás alapján forduló Palatinus Józseffel valóban beszélt a kolozsvári szabadkőművesség ügyéről és fel is mutatott Palatinusnak egy névsort a kolozsvári páholy tagjairól. A volt városparancsnok ismertetett kijelentése szerint azt is mondotta Palatinusnak, hogy névsora a Palatinusnál lévő névsorral egyezik, hogy azokat szinte ki is lehet cserélni.

A védelem szerint Palatinus köteles óvatossággal járt el, sőt cikkében azt is hangsúlyozta, hogy a kolozsvári szabadkőműves páholy tagjai nem azonosíthatók a többi szabadkőművesekkel, mert

a megszállás idején hazafias magatartást tanúsítottak. A védőnek azt a fejtegetését, hogy a szabadkőművesség vádja nem megbélyegző, a főmágnavádlók képviselője határozott érveléssel cáfolta.

A bíróság végül is a felmerült nyitító körülmények figyelembevételével mellőzte a szabadságvesztést és Palatinust 2000 pengőre ítélte.

Február 23-ig rendezni kell az esedékes adótartozásokat

Nagyvárad. (H.) Város adóhivatal 1100-1914. adóhív. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Fel szólítom mindazokat az adózókat, akik a közszéki adófénykönyvben előírt és az 1927. évi 600 P. M. számú H. O. 27. szakasza értelmében esedékes adótartozásukat folyó évi február 15-ig be nem fizették, hogy azt járulékalvált együttes jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 napon belül, folyó évi február 23-ig bezárólag a városi

Mozik műsora:

APOLLÓ: Valamit visz a víz.
BELVÁROSI: Boldog idők.
CASINO: Behajtani tilos.
KORONA: Nemes Rózsa.

Szakértői bizonyítást rendelt el a bíróság a gróf Zichy-Matescu pörben

Nagyvárad, febr. 15. A gróf Zichy-Matescu ügyben a törvényszék a peres felek közös kérelmére elrendelte a szakértői bizonyítást. Szakértőkként Megyeri Ferenc okleveles építőmester mérnököt, dr. Gencsy Zsolt okl. gazda, gazdasági felügyelőt és Hesz Agoston erdőtanácsost küldte ki. A bíróság a szakértői vélemény beérkezése után folytatja az érdeke pör tárgyalását.

Nagyszalonta 11 hold kertet bérel a szegény lakások számára

Bihar vármegyei törvényhatósági közgyűlése a betegsége miatt távolmaradt dr. Cziffra Kálmán főispán helyett vitéz dr. Nadányi János alispán elnöklésével tartotta meg rendes havi ülést a vármegyei tanácsstermben. Az alispán napirend előtt bejelentette, hogy a Flatt Jenő halálával és dr. Rednik Gábor eltávozásával megüresedett két kisgyűlési tagságra dr. Bánáss László kispépost, debreceni plébánost és dr. Mártonffy Gyula földbírtokost hívták be.

A kisgyűlés napirendjén kisebb jelentőségű ügyek szerepeltek. Darvas község jegyzői lakás építésére 15 ezer pengőt irányzott elő pótköltségvetésben. Derecske az állami polgári iskola fenntartásához 4500 pengővel járul hozzá. Érmihályfalva vásártér céljára kisajátította a közbirtokosság 14 holdnyi területét. Sárrétudvari a községi épületek és állami elemi iskola tatarozására 6800 pengőt irányzott elő. Kiskereki és Érdolasi községhez építésre hat hat ezer pengőt irányzott elő.

Nagyszalonta városa a szegény lakások számára 11 holdnyi kertet bérelt. Elfogadta a kisgyűlés Nagyszalonta határozatát, amely szerint egyezséget kötött gróf Zichy Ödönnel a tinódi erdő ügyében. Az erdőt a gróf Zichy-családtól Jacob János vette meg annakidején áron alul. Jacobtól viszont Nagyszalonta városa vásárolta meg. Most Zichy Ödön az értékkülönbözéstért pert indított Nagyszalonta ellen s a per meggyezéssel zárult, amelynek értelmében a felmerült 840 ezer pengő értékdiffereciát a peres felek megfizették, így a városnak csak 420 ezer pengőt kell kifizetnie gróf Zichy Ödönnel.

pénztárnál annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben eljenik a záloglási eljárás azonnal megindul.

Figyelmeztetem az adózó közönséget arra is, hogy a 140.837-VI. P. M. számú rendelet alapján a záloglás előtt egyéni szintű írásbeli figyelmeztetést senki részére nem adnak ki.

Nagyvárad, 1914. február 15.

Vitéz Morvay Árpád s. k.,
a városi adóhivatal főnöke.

Angolszász bombavető több hullámban támadást intéztek Róma nyílt város ellen

Mindenféle méretű bombát dobtak a város központjára és külső részeire. — Lángokban áll a montecassinoi ben és kolostor

Nagy támadás készül Japán ellen

Róma. (MTL) A Német TI jelenté: A római rádió részleteket közöl az angolszász repülőknél Róma nyílt város ellen kedden délelőtt intézett újabb támadásáról. A jelentés így szól:

Kedden délelőtt 10 és 11 óra között sok ellenséges négymotoros bombázó erős vadász kísérettel több hullámban megtámadta a fővárost. Mindenféle méretű romboló- és gyújtóbombákat dobtak le a város központjára, valamint a külsőbb részekre. Egész háztömbök omlottak össze, melyek a lakók százait temették maguk alá. Bombák estek több kórházra is, melyek a vörös kereszt jelzését viselték. A támadás első hulláma után

amikor a veszély megszűntnek látszott, a Vatikánvárosból több gépköcsi indult el Rómába hogy felkeresse a bombázott területen levő pápai épületeket, ahol többszáz nő és gyermeket szállásoltak el a kiürített területekről. A gépköcsi utasi között volt Carlo Pacelli, a pápa unokaöccse is. Még el sem érték céljukat, amikor közeledett a második támadó hullám. Bemenekültek az árokóvóhelyekre, miközben újabb bombázópor zúdult az Örökvárosra. Egy bomba a menekültek szállásául szolgáló pápai épületre esett és egy részét összerombolta. A gépkocsik közül egyet az angolszász repülők géppuskatűzzel erősen megrongáltak.

tovább folytatták támadásaikat a szovjet utánpótlása ellen. Három megrakott tehervonatot súlyosan megrongáltak. A Dnyeper vonalán folyó elhárító harcokban különösen kitűntette magát Bleyer vezérőrnagy parancsnoksága alatt a 238. gyaloghadosztály. Február 8. és 15. között 236 szovjet repülőgépet pusztítottunk el, saját veszteségünk 27 gép volt.

Olaszországban Nettunónál kölesőnös felderítő és rohamcsapattevékenységen kívül nem voltak jelentősebb harcok. Tüzérségünk eredményesen tüzelt a kikötőberendezésekre. Két ellenséges rombolót visszaindulásra kényszerítettünk. Nettunó közelében levő repülőterén a német tüzérség tüzelése következtében nagy károk keletkeztek az üzemanyag raktárakban. Német esaterepülők megtámadták Anzio kikötőjét. Két anyagraktárt felgyújtottak. Apriliában több ellenséges üteget hárképtelenné tettek. A cassinói szakaszon az angolszászok súlyos veszteségeik következtében nem folytatták támadásaikat.

Ma reggel angolszász bombázó kötelékek támadást intéztek a történelmi nevezetességű Cassinói apátság ellen, bár magában a kolostorban és környékén egyetlen német katona sem tartózkodik. A világhírű kolos-

tor épületében súlyos károk keletkeztek. Az olaszországi harcok fölött a németek 17 ellenséges gépet lőttek le.

Mára virradó éjszaka német gyorsnaszadok vállalkozást hajtottak végre az angol partok mentén. A brit rombolók támadása ellenére eredményesen hajtották végre a vállalkozást. Ezzel egyidőben német gyorshajók harcra kényszerítettek Ymuiden közelében egy brit gyorsnaszádkötéljéket. Három brit naszádot megsemmisítettek, a többi visszafordulásra kényszerítették. A német gyorsnaszadok kisebb sérüléseket szenvedtek, de teljes számban visszatértek támaszpontjukra.

Berlinből jelentik: (MTL) A keleti harctéren a hétfői nap folyamán — német megállapítás szerint — nem történt változás. A váltakozó szerencsével folyó ide-oda hullámzó harcok a hóolvadás akadályozza.

A délolaszországi helyzethez német részről hasonlóan nem fűznek magyarázatot és inkább a montecassinói bencés apátság elleni bombatámadás elítélésére helyezik a fősúlyt.

Teljesen elpusztult a cassinói apátság

Lisszabon. (MTL) Az amerikai hírszolgálat a Monte Cassinó ellen intézett légitámadással kapcsolatban jelenté, hogy a kolostor épületére zuhant óriási bombák valóságos megreszkettették a földet. Az első bombázógépek 9 óra 25 perckor érkeztek a kolostor fölé.

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenté: A cassinói benedekrendi apátság a kedd délelőtti amerikai támadás óta lángokban áll. Mivel a bombázás idején a kolostorban nem volt senki, aki a tűzoltásnál segíthetett volna, az apátság épületét nem lehetett megmenteni. Tekintettel az apátság teljes elpusztulására, a német hadvezetőségnek az a megismételt kijelentése, hogy a benedekrendi kolostort ki kell vonni minden katonai intézkedés alól, nem esedékes többé.

Londonból jelentik: (B. T.) A brit közvéleményt erősen foglalkoztatja az olaszországi harcokkal kapcsolatban az a tény, hogy a szövetséges tüzérség lövi a montecassinói kolostort. A Yorkshire Post hangoztatja, hogy egyik lehetőség a pótolhatatlan műemlékek lövetése lehet, a másik lehetőség a frontális támadás lenne, amely azonban megszámlálhatatlan emberéletet követel áldozatul. Hivatkozik a lap arra is, hogy ha a tüzérségi tevékenységtől eltekintenek akkor az precedens lenne a jövőre és értékes történelmi jellegű épületeket erődítménnyé lehetne változtatni.

Amszterdamból jelentik: (MTL) A Német TI jelenté: A brit hírszolgálat jelentése szerint kedden délután Minichell és Marauder bombavető kötelékek folytatták a támadást M. Cassinó apátsága ellen.

Hóolvadás akadályozza a váltakozó szerencsével hullámzó harcokat a keleti arcvonalon

Berlin. (MTL) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága jelenté: A keleti arcvonalon Krivoj Rogtól délkeletre, Cserkassitól nyugatra, Zsaskovtól keletre. Vinohszkónél, valamint az Ilmeu- és Peipusz-tó

között és Narva vidékén a német csapatok bátor helytállással pénteken is súlyos harcokban verték vissza a Szovjet támadásait. Az arcvonal több szakaszán megindított német támadások alkalmával erősebb szovjet csapatokat semmisítették meg. Narvától nyugatra meghúsvítottunk egy orosz partraszállási kísérletet. A szovjet kötelékek súlyos veszteséget szenvedtek. Elsúlyoztattunk két ágyúnaszádot és több kisebb járművet. Fenn-északon német harc repülőkötelékek

London. (Bud. Tud.) Az Exchange Telegraph tudósítója jelenté Alexander tábornok főhadiszállásáról: Kesserling tábornagy ellenoffenzívája ellenére a szövetségesek erős hadsereget vontak össze a nettunói hídfőállásban. Kétségtelen, hogy igen súlyos és döntő harcok állnak küszöbön. — Kesserling a hídfő körül 9 hadosztályt vont össze, amelyek elit csapatokból állanak. Továbbá 8 hadosztály a 3. és 5. angolszász hadsereggel áll szemben. Az angolszász csapatok létszámát nem közlik, hangsúlyozta

Újabb területi igényeket támaszt a Szovjet a németekkel szemben

Bern. (MTL) A Német TI jelenté: Mint a Bund jelenté Londonból a szovjet az Observer szerint újabb területi kívánságokat támaszt, mégpedig Keletporoszországot, Keletpomeránia és Felsőszilézia egyes részeinek

Nagyarányu légi és szárazföldi offenzívát készítenek elő Japán ellen

Cung-King. (Bud. Tud.) Stilwell tábornok főhadiszállásáról érkezett jelentések szerint a szövetséges kínai területen nagy légi és szárazföldi offenzívát készítenek elő a japánok ellen. A hivatalos közlemény szerint a támadást az amerikai flotta központosításának előretűntek támogatására indítják meg. Az amerikai

azonban, hogy Alexander és Clark erős páncélosakkal és gépesített tüzérséggel ellátott haderővel rendelkezik. Az angol vonalon folyó harcok az Exchange tudósítója jelenté: Campeleone felé vezető út mentén rendkívül elkeseredett csata fejlődött ki. A csata mindkét vonalon oly súlyos veszteséggel járt, hogy az esetek tömege eltorlaszolt egy kis folyót, amelynek következtében kilépett medréből. Az arcvonal többi szakaszán a harcok ellanyultak.

megszervezésére is törekszik a már jelentetteken kívül. Moszkva Kelet-németországból Königsbergert követeli, hogy hajóhadával uralkodhassék az egész Keleti-tengeren.

flotta előretörésének célja a szárazföldi és légi erőknek kínai szárazföldre való szállítása. Egész Kínában a munkások százazrei repülőtereket építenek, amelyek nagy- és legnagyobb méretű repülőgépek beforgatására alkalmasak.

Toljón. (MTL) A Német TI jelenté: A Domei Iroda burmai jelentése sze-

rint a brit 7-ik hadosztály ellátás nagy nehézségekbe ütközik és csak légi úton bonyolítható le. A hadosztály több mint tízezer emberből áll, páncélosokkal és többszáz tehergépkocsival felszerelve. Bár kétségbeesetten küzdenek az áttörésre, azt hiszik megsemmisítésük már közel van. A hadosztály Bndbidaungtól északnyugatra van és a japánok egyre szűkebb területre szorítják, úgyhogy már semmi remény nincsen arra, hogy utat törjenek a kiszabadulásra.

Tokióból jelentik: (MTL) A Német TI jelenté: A Domei Iroda jelenté: A japán tengerészeti légiereő kötelékei hétfőn eredményes támadásokat hajtottak végre az ujangliai és az ujuinai ellenséges állások ellen. A Grotini-foknál (Uj-Anglia) súlyosan megrongáltak egy ellenséges rombolót Finshafentől délre. Telitalálatokkal súlyosan megrongáltak ezenkívül egy ellenséges szállítóhajót a Borgantölben (Uj-Britannia). Egvidejűleg súlyos támadásokat hajtottak végre a tuluvai és az ujuangliai szigeteken lévő aravei szakasz ellenséges állásai ellen. A japánoknak ezeknél a támadásoknál volt veszteségük.

Lisszabonból jelentik: (MTL) Hétfőn a japán csapatok a pontól délnyugatra szövetséges állásokat tártak el.

Kávéházakban és vendéglőkben is Magyar Lapok st.

Barbár, középkori cselekedet?

Február nyolcadikán a pesti vonaton a „Függetlenség”-et olvastam. Egyik cikke Karcag iparos és kereskedő ifjúságnak példamutató cselekedetéről számol be. Eltettem a cikket, mert gondoltam, hogy ez az eset nem marad visszhang nélkül. Jól sejtették. A baloldali liberális sajtó nem is hagyta szó nélkül a karcagi tisztító hadjáratát. Kultúrbotránynak bélyegezte, barbár, középkori cselekedetnek minősítette, az egyik „balogoló” pedig „az újra elsötétítés korának” díszes és régi zsidó uszító írsókból közismert jelzőjével illeti a karcagiak rémes példáját.

Mi is történt Karcagon? A Függetlenség előbb jelzett száma így ismereti a karcagi eseményt:

Karcag város kereskedő- és iparosifjúsága ügyelmet érdemlő határozatot hozott. Kimondotta, hogy egyesülete könyvtárából kiselejtezi azokat a könyveket, amelyek a liberális korban kerültek oda és még ma is terjesztik azt a sekélyességet, tehetségtelenséget, romboló szellemet, amelyet néhány száz zsidó betűiparos irodalom ürügyén szabadított a magyar olvasó nyakára. Nagyon helyesen; a karcagi ifjak közgyűlése nem úgy döntött, hogy a kiselejtendő 300 könyvet tovább adja a handlénak, az pedig tovább láncolja majd egy újabb gyanulán könyvtárnak. Az erkölcs-telen, romboló szellemű és mindenkeletti tehetség nélkül való zsidó írók tércműveit hulladékpapírként eladják, bekdülik a papírmalomba, ahol péppé zúzzák, gondos vegyi eljárással kimosásuk belőle a rányomott lelki szennyet, aztán elkészítik az új papírt, amelyre majd magyar írók klasszikus nagyok, Petőfi, Vörösmarty, Arany remekait, vagy új írók magyar lelket, magyar szellemet sugárzó írásait nyomják.

Lehet ezt kultúrbotránynak minősíteni? Kultúrbotrán az, ha megsabadítjuk a könyvtárainkat Ujhelyi Nándorok és Forró Pálok pornografiájától, Szomaházi, Fodor László, Jászi Oszkár, Salgó Ernő, Heljai Jenő, Bíró Lajos és a többi zsidó szellemű íróktól? Mert ez történt Karcagon. Megtisztították a könyvtárt azoktól, akik eddig a magyar nép izlését félrenevelték. — Megtisztították a könyvtárt azoktól, akik sokáig az ismeretlenség homályát borították neves magyar írókra. Nem azért, mert a magyar írók nem voltak igazi írók, hanem azért, mert a sajtó a zsidó töké kezében volt s így érthető, hogy nem engedte szóhoz jutni azokat, akik nem hódoltak be az általa terjesztett szellemiségnek. Ha keresztény és különösen ha még szellemben is keresztény író bontogatta száryait, az nem juthatott szóhoz, arra a feledés homályát kellett borítani. Elhallgatták. A magyar közönség kénytelen volt azt hinni, hogy Bíró Lajosok, Forró Pálok és Szomaháziak képviselik a magyar irodalmat. Hát ha valamit kultúrbotránynak lehet nevezni, akkor csak ezt nevezhetjük annak, de nem azt ha ezek műveit megveti a magyar ifjúság.

Érthető, hogy a keresztény szellemben megújodott és keresztény eszméért lelkesedő magyar ifjúság nem éri jól magát a zsidó szellemiség ponyva termékei között. A keresztény élet csak a hamisítatlan keresztény eszmékből lehet lehetséges. Ad pedig meg sem veheti zoken senki sem, ha ez

sem Szomaházitól, sem társaitól nem óhajtjuk megtanulni. *Bár csak sok-sok egyesület követné a karcagi vandálok példáját!* Mi szívesen vállalunk minden jelzést és minden mű-kulturális felháborodást. Nekünk nem fáj, hogy elsötétítés korát látják feltámadni az ilyen tényekben. Ez az elsötétítés nem a keresztény napfogatkozást, hanem a zsidó esthajnali csillag letűnését jelzi.

Sőt az igen tisztelt baloldali sajtó megjegyyezheti magának, hogy attól sem ijedünk meg ha előveszi régi receptjét, amellyel mint mumussal szokta ijesztgetni a gyengébb idegzetű keresztényeket. Nem rémülünk meg ha középkori barbárságnak minősíti az ilyen tetteket. Sőt kérjük, minél hangosabban fuvalozzon, hogy minden keresztény meghallja. Legalább akkor minden keresztény rájön arra, hogy e zsidó sajtó szemében mindaz

középkori barbárság, mindaz sötét középkor, ami keresztényi cselekedet. Most látjuk csak milyen sötét volt az a középkor, amelynek alkotásait szemünk előtt bombázza össze a zsidó kapitalizmus jármában nyögő angolszász hatalom. Talán azért jajdulunk fel és azért érezzük, hogy pótolhatatlan a veszteségünk, mert sötét volt a középkor, amely ezeket a műremeket alkotta? Most látjuk csak milyen üresek voltak a jelszavak, amelyekkel valamikor zsidó szellemiség idegháborút viselt a keresztény kultúra ellen, hogy a saját kultúráját tegye imádottá az emberek szemében. De a zsongító kábulatból felébredtünk és hisszük, hogy még jobban felébredünk. A karcagi eset és tisztító hadjárat a keresztény magyar szellemiség öntudatra ébredése a keresztény kultúra partizánjai ellen.

(V. J.)

Befolyásolja-e a fertőzőbetegségek terjedését a légiháború?

Fertőzőbetegségek és a légiháború

A német népi lelki ellenálló erejének megtörését és a belső front összeomlását célzó kíméletlen légitámadások az egészségügyi közigazgatást is súlyosan próbára teszik. Nemcsak a légitámadások sebesülttömegeinek ellátása, elszállítás és kórházi ápolása, a megrongált, vagy elpusztult kórházak kiürítése, áttelepítése, új szükségkórházak berendezése jelent soha el nem képzelt feladatokat, hanem a fertőző betegségek nagyobb szabású elterjedésének, járványok kirobbanásának megakadályozása, illetve leküzdése is. A bombatámadásokat kiegészítő ellenséges bomlasztó propaganda anyagából természetesen nem hiányzik a német polgári lakosság súlyos egészségügyi helyzetéről, a járványok pusztításáról, a csecsemőhalálos és halandóság nagymérvű emelkedéséről terjesztett rémhírek sem.

A német orvosok magától értetődően elismerik azokat a károsodásokat, amelyek a német népre zúduló kegyetlen légiháború megpróbáltatásait súlyosbítják. A jól szervezett egészségügyi közigazgatás, a véderő, a párt s a Vöröskezesi rugalmas együttműködése révén sikerült ezidéig a járványok kiterjedését az idejében megtett és szigorúan végrehajtott intézkedésekkel megakadályozni.

Fontosabb fertőző megbetegedések és halálazások a Német Birodalomban:

(A lakosság lélekszáma 90.031.000). Az első számoszlop az 1941. évi megbetegedések, a második a halálazások, a harmadik a százalékos arányt, — a negyedik számoszlop az 1942. évi megbetegedések, az ötödik a halálazást és a hatodik a százalékos arányt jelenti:

Diftéria	204.918	9.607	(4,6)	280.731	14.746	(5,3)
Vörheny	279.117	3.233	(1,2)	401.807	4.454	(1,1)
Tüdő- és gégegümőkór	117.558	49.653	(42,3)	127.248	53.999	(42,3)
Egyéb szervek gümőkórja	15.512	5.646	(30,3)	17.033	6.101	35,8)
Járványos agygerinchártyalob	4.767	1.367	(29,0)	2.763	947	(35,0)
Vérhas	10.330	672	(6,5)	15.137	1.872	(12,4)
Járványos gyermekbénulás	5.306	—	—	3.932	—	—
Hastífusz	7.615	836	(11,1)	—	—	—

Az 1941. évhez viszonyítva erőteljesen emelkedett, 42,8%-kal a vörhenyesetek, 37,0%-kal a vérhas megbetegedések száma. Más hevenyfertőző betegségeknel ugyanekkor határozott csökkenés mutatkozott és pedig a járványos agygerinchártyalobnál 42,5%-kal csökkent az előző esztendőkhöz viszonyítva az esetek száma.

A diftéria, vörheny, gerinchártyalob, gyermekbénulás mind elsősorban a gyermekek hevenyfertőző betegségei. A vérhas megbetegedések tekintélyes része szintén a csecsemőkör veszélyes nyári észi megbetegedéseként jelentkezik. Más a helyzet a gümőkórnál, ahol a betegek többsége a felnőttek sorából kerül ki. A háborús viszonyok hatására az 1941 évhez viszonyítva a tüdő- és gégegümőkór megbetegedések 8,2%-os emelkedés állott elő, ugyanekkor más szervek (agyhártya, csont-

izület, vese, hashártya, stb.) gümőkórjainál az esetek 9,7%-kal emelkedtek.

A hevenyfertőző megbetegedések számának évenkénti alakulása sok ismeret és részben még ismeretlen tényezőknél függvénye, eokszor jelentkezik egyes fertőző megbetegedéseknél normális békeviszonyok mellett is ismeretlen, külső okokra vissza nem vezethető kiugrás. Ismerve a légiháború okozta tömegmozdulásokat (légórhalmi kiürítés, áttelepítés, hajléktalanság, stb.), amelyek különösen a fertőzőbetegségek iránt legfogékonyabb gyermeknépességet érintik, szinte természetesnek kell mondanunk az egyes fertőző betegségeknel mutatkozó kiugrásokat.

Az egyes fertőző betegségek veszélyességét megvilágító halálazási arány feltűnően rosszabbodott a vérhasnál, ahol 100 betegre számítva 1942.

évben kereken kétszer annyi halt meg, mint 1941-ben. Ennél a betegségnél egyébként békeviszonyok között is nagy eltérést mutat az évenkénti halálozás: kisebbmérvű emelkedést találunk a diftéria, valamint fokozottabbat a járványos agygerinchártyalob halálozásnál.

Bármilyen kézenfekvőnek látszik Németország 1942. évi kedvezőtlen fertőzőbeteg-helyzetét okozati összefüggésbe hozni a légiháborúval, ez nem bírná ki a tudományos bírálatot. Hiszen elég itt arra rámutatni, hogy pl. a vörheny és diftéria megbetegedések száma sok más országban, így hazánkban is határozottan emelkedést mutat az elmúlt két esztendőben, holott nálunk távolról sem szerepelhetek ennek előidézésében oly súlyos körülmények, mint amelyekkel az ostromlott vár védőilhez hasonlítható német polgári lakosságának immár 2 éve meg kell birkóznia.

Hazánkban a két év fertőző megbetegedéseinek abszolút számok szerinti összehasonlítását megnehezíti az 1941. évi területgyarapodás (Délvidék). Az arányszámokból azonban világosan kitűnik, hogy miként Németországban, úgy nálunk is erősen emelkedett az 1942. évben a vörheny, diftéria és vérhas megbetegedések száma. Ugyanakkor a járványos gyermekbénulásoknál és járványos agygerinchártyalob megbetegedéseknél nálunk is csökkenés mutatkozott 1941-hez viszonyítva. 1000 lélekre a trianoni területen 1941-ben 1,38, 1942-ben 1,54 gümőkóros halálozás esett.

A németországi fertőzőbeteg-helyzet kedvezőtlenbb alakulása tehát a szobanforgó betegségek időnkint mutatkozó ingadozásával magyarázható, noha nem vonható kétségbe, hogy a légiháború sok tekintetben elősegítette a fertőző betegségek terjedését.

A Német Birodalom orvosainak és egészségügyi hatóságainak szívós és kitartó küzdelmet kell folytatni azért, hogy a lakosság helyzetét legalább a járványok ne súlyosbítsák. (Stud.)

(P. Sz. F dr)

Ma este értekezletet tart a MEP városi szervezete

(Nagyvárad.) A Magyar Élet pártjának Nagyvárad városi szervezete folyó hó 16-án, szerdán este 7 órai kezdettel a párt Kazinczy-utca 6. sz. alatti helyiségében értekezletet tart.

Az értekezlet keretében Nyékes István a biharvármegye gyümölcstermelő egyesület intézője szakelőadást tart a nagyváradai és környéki gyümölcs- és szőlőtermelés kérdéseiről.

A pártvezetőség kéri a tagokat, hogy az értekezleten pontosan és minél nagyobb számban szíveskedjenek megjelenni.

Ady-ünnepélyt tart csütörtökön este az NMK ifjak önképzőköre

A Nemzeti Munkaközpost ifjúsági önképzőköre, csütörtökön este 7 órai kezdettel Ady-ünnepélyt tart a Munkásokthonban. Az Ady-ünnepélyen csak a Nemzeti Munkaközpost tagjai, illetve családtagjai jelenhetnek meg. Az önképzőkör vezetősége ezúton hívja meg a szakmai csoportok vezetőit, üzemi NMK munkásokbízottakat és a tagokat, valamint sajtó- és munkatársait. A belépés teljesen díjtalan.

Kisebbségi sorsregény a román börtönön keresztül a jogerős felmentésig

Igazságot szolgáltatott a bíróság egy ártatlanul meghurcolt magyar tisztviselőnek

Nagyvárad, febr. hó. Izzalmakban fővelkedő, mondhatnánk: kisebbségi sorsregény után írt megnyugtató befejezést nemrégiben a hívatása magaslatán álló pártatlan magyar bíróság.

A regény szenvedő hőse Dely Andor, a Dernatatorosi Aszfaltbánya r. t. tisztviselője, aki a román megszállás idején közelebről 1937-ben, a mezőtelegrdi állami adóhivatal főnöke volt. Mint ilyenek, természetesen sok ellensége akadt az elfogultabb románok körében, akik még fehér hollóként sem szívesen láttak magyar embert állami tisztviselőben. Dely Andor meg éppen afféle karakán magyar volt, aki nemzethűségét még saját jólfelfogott érdekében sem rejtette véka alá s szívesen el is nó táztatgot amolyan magyar sírvizsgálással, cigányzene mellett.

Megindul a lavina

1937 március végén a rendes havi adóelszámolás egybeesett a pénzügyi év zárásával. Ebből hatalmas munkatöbblet adódott, amit még növelt az a körülmény, hogy csökkentészámu személyzettel — hat tisztviselővel volt kevesebb, mint rendes körülmények között — kellett dolgozni. Hozzájárultak ehhez az egymást érő s egymással ellentétes rendelkezések, amelyek felsőbb hatóságoktól érkeztek az adószállításra vonatkozólag. Ebben a hónapban is három különböző határidőt tűztek ki táviratilag, egyhetes időközökben. Ennek megfelelően Dely is háromszor volt kénytelen visszaküldeni a kerületéhez tartozó négy község adószedőit azzal, hogy még tovább szedjenek. Közben arra sem volt ideje, hogy rendes napi zárlatot készítsen, mert az erőltetett menetű adóbehajtás olyan forgalmat eredményezett, hogy egy napi zárlat elkészítése is több napot vett volna igénybe. Másfél héttig nem tudott napi zárlatot készíteni s ezalatt történhetett meg a még máig is ismeretlen tettes által elkövetett lopás, amely azután Dely Andor kalváriáját elindította.

No, de ne vágjunk az események elébe.

Az adószállítás előtt három napon és három éjen át csaknem megszakítás nélkül dolgoztak, de a szállítás napján, április 5-én reggel még nem voltak készre a szállítási iratokkal. A beszédett adók végösszegét tudták, csak az nem volt még ismeretes, hogy ebből mennyit tettek ki a kiadások, bonok s mennyi készpénznek kellett maradnia. Miután azonban a határidőt be kellett tartani, Dely a pénzt, két élesztős ládába csomagolva, behozta a pénzügyigazgatóságra, szabályszerűen lejelentkezett Galin pénzügyigazgatónál, egyik tisztviselőjét pedig megbízta, hogy hozza utána az iratokat. Minthogy az nem érkezett meg a megbeszélte időre, visszautazott Telegrdre. Ott azután, amikor hozzákezdett a közben elkészült számadatok összehasonlításához, megdöbbenten állapította meg, hogy a pénz és az iratok összegezése között különbség mutatkozik. Azonnal újra Váradra utazott és közölte a főpénztárnokkal az esetet, valamint azt a föltevését, hogy talán a beszállított ládáknak van több pénz. A ládákat a főpénztárnokkal együtt azonnal felbontották, de ott semmi hiba nem volt. Azonnal megindult a vizsgálat, de az egyéb eredményre nem vezetett, mint

annak megállapítására, hogy az adóhivatal vasszekrénye olyan állapotban van, — amint azt egyébként ő már többször jelentette feletteseinek és sürgette új kassza beszerzését, — hogy bárki egyszerű tolvajkulccsal felnyithatja.

Galin pénzügyigazgató és Dely Andor

Galin pénzügyigazgató 43 óra alatt Delynek a hiányzó 162 ezer lei visszafizetésére, noha — mint mondotta — elhiszi, hogy nem 5 lópta el, Dely, miután mindössze 7 ezer lei volt, a lakásából mindent pénzzé tett s jöbarátai is segítségére siettek, úgy hogy a pénzt hiánytalanul visszafizette. Ezekután őt hivatalból ideiglenesen felfüggesztették, de a mintegy három hétig tartó hivatalos vizsgálat során semmiféle hamisítást, vagy indokolatlan törvényt nem találtak, ami sikasztásra engedett volna következtetni.

Történt azonban a három hét alatt két különös eset. 1. A vaskasszából ismét eltűnt 5 ezer lei; 2. Galin pénzügyigazgatót haragosai, egy magyar p.

ü. tisztviselő nevének aláhamisításával följelentették az ügyészségen, hogy „egy piszok magyar” ügyét, aki a román állampolgárságot megkérte, el akarja ködösíteni. Galin erre megijedt s most már 3 tett sebtében följelentést Dely ellen az ügyészségen sikkasztás címén.

Neesulesen ügyész, aki az eljárást vezette, szintén Galin ellenségei közé tartozott és Delynek — ügyvédje útján — felajánlotta, hogy elejti ellene a vádat, ha Galin ellen egy följelentést aláír. Mivel ő ezt nem tartotta jellemével összeegyeztethetőnek és bízott is a magyargazában — természetesen visszautasította az ajánlatot.

Ezekután már a magyar adóhivatali főnök ügyét gyorsan elintézték. Minden bizonyíték nélkül és a tanúk mellette szóló vallomása ellenére, a román bírói gyakorlatban egészen szokatlan módon, gyors ütemben, mindjárt az első tárgyaláson el is ítélték.

Az ítélet három évi szabadságvesztésre szolgált, amit később a tábla másfél esztendőre szállított le.

Szabadulás — nem minden bonyodalom nélkül

1939 augusztus 20-án kezdte meg büntetésének kitöltését és 1941 február 15-én kellett volna szabadulnia.

1940 szeptemberének első napjaiban azonban, vagyis a bécsi döntés után, a fogház akkori ideiglenes magyar vezetői, a katonai parancsnokság engedélye alapján szabadonbocsátották.

S most következik a regény újabb izgalmas fejezete, amikor Dely, az erre vonatkozó, 1940. évi miniszterelnöki rendelet alapján perének újrafelvételét kérte annak megállapítása céljából, hogy a büntetésel nem követte el s így ártatlan elítélésével részint magyar mivoltának, részint ha-

nyag és rosezindulatú eljárásnak lett áldozatává.

Amikor az ügyben a magyar bíróság az első tárgyalást megkezdte, a kir. ügyész fölállt és bejelentette, hogy Dely Andor jogerősen el volt ítéelve másfél évre s ebből csak egy évet és néhány napot töltött ki, ezért kéri az iratoknak a kir. ügyészséghez való átutaltatását.

A bejelentés elképzelhetően villámcsapásként sújtotta Delyt és védőjét s bizony, újabb időbe került, míg végül is behozták a szabadulást nem önkényes voltát.

Minden jó, ha a vége jó

Végül is, — hogy most már röviden befejezzük a kisec hosszúra nyúlt, de bizonyára nem egészen érdektelen regényt — több tárgyalás és ezek során nagyszámú magyar és román tanu kedvező vallomása alapján a bíróság megállapította, hogy Dely Andor a terhéről büntetéselmentelt valóban nem követte el s mentesítette a román ítélethez fűződő minden hátrányos jogi következmény alól.

Természetesen a fogházban eltöltött

több mint egy esztendőt nem tudta visszaadni a magyar bíróság sem Dely Andornak, de visszaadta nevének becsületét, lelkiének nyugalmát s megadta az első, igazán zavartalanul boldog napot 1937 április 5 óta.

Azon a napon, az ítélethirdetés napján, nem volt boldogabb ember széles hazában Dely Andornál.

Mondják, hogy az ügyvédjét összecsofolta örömeiben.

Rendelettel szabályozták az órák kereskedelmi forgalmát

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kereskedelem- és közlekedésiügyi miniszter rendelettel szabályozta az órák kereskedelmi forgalmát. A rendelet mind a nagy-, mind a kiskereskedők tekintetében szigorú elszámolási kötelezettséget ír elő és az óráknak fogyasztók részére való kiszolgáltatását vásárlás könyvébe történő bejegyzéshez köli. Visszafélék megakadályozása végett az órákat kiszolgál-

tató kereskedő köteles a vásárlási könyvet felmutató vevőtől személyazonosságának igazolását is megkérni. Az órák betartásának biztosítása és ezzel kapcsolatosan az ellenőrzés hatályosabbá tétele végett előírja a rendelet az órák fogyasztói eladási árának a fedőlapon kívül vagy belül való bevezetését és ezen felül minden egyes órárt az árat feltüntető függő címkével is el kell látni.

Sokba került a zsirosszóda

Nagyvárad, febr. 16. Szatmári Pirokka és Tar Imréné, zsákai aszonyok, többiben mintegy 100 kilogrammot kitévő zsirosszódát vásároltak továbbadás céljából. Ladányi Mihály nagyváradi bazáros feleségétől maximális árnál magasabb összegért. A vásárról Ladányi is tudott. Ezért az uszorabíróság Szatmári Pirokát és Tar Imréné mint tettestársakat 600—600 pengő, Ladányi Mihályt 1000 pengő, Ladányi Mihályt 200 pengő pénzbüntetésre ítélte.

Dr Nagy Miklós a Tudományos Akadémia tagja előadása Erdély történetéről

Kedden délután 5 órakor nagysikerű előadást tartott dr. Nagy Miklós nyugalmazott képviselőházi könyvtárfőigazgató, a Tudományos Akadémia tagja a város háza dísztermében. Az előadót dr. Soós István polgármester üdvözölte, majd a hallgatóság nagy figyelemmel hallgatta a magasszínvonalú, tudományos alapon összeállított előadást Erdély történetéről. Beszédében dr. Nagy Miklós különösen kiemelte az erdélyi románység bevezetésének alakulását, a fejedelmek korát, a bécsi politikát, majd kitért a száz év erdélyi vonatkozású letelepülésére, hangsúlyozva, hogy a századok más rendszeri alkalmaztak erdélyi kérdésekben, mint a románok.

Foglalkozott az előadó az u. n. Nagyrománia megszületésével, megemlítve az elnyomatás kirívó eseteit.

Az előadónak dr. Hlatky Endre főispán mondott köszönetet a város nevében, kijelentve azt az óhajt, hogy az előadást dr. Nagy Miklós meg fogja ismételni.

Erik Jörgensen baritonista hangversenyével zárult a német-magyar kultúrhét

A Német Lektorátuson rendezett kultúrhét befejező előadásaként Erik Jörgensen baritonénekes hangversenyzett Werner Dommes zongorakíséretével. Mindketten a müncheni állami zeneiskola tanárai.

A gazdag műsoron Schubert, Schumann, Brahms, Hugo Wolf, Carl Löwe, Richard Trunk és Richard Strauss dalai szerepeltek. Erik Jörgensen professzor nagykultúrájú, széphanjú énekes, aki drámai erejű előadásával a szenvedélyek mélységeit megrázóan tárta fel. Különösen Carl Löwe Edvard című balladájával és Beethoven „Dicsőít Téged” ének elnevelésével ért el nagy hatást, de a Schubert dalok báját is megkapóan tolmácsolta.

A közönség hálásan tapsolta a kitűnő énekművészt, aki több ráadással hosszabbította meg műsorát.

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásárol

A nagyváradi 37-es gyalogezred története

Bittó Dezső nyugalmazott vezérőrnagy kiadta a volt nagyváradi és biharmegyei 37-es gyalogezred történetét. A szerző részletesen tárgyalja az ezred keletkezésének körülményeit és felsorolja azokat a haditényeket amelyek a skarlátvörös parolis József bakák az ezred közel 200 éves fennállása alatt véghezvittek.

A magyar országgyűlésnek Pozsonyban, 1741 szeptember 11-én Mária Terézia előtt elhangzott hűségnyilatkozata után azonnal megkezdődött az új magyar gyalogezred felállításának. Ekkor szervezték meg a később 37-es számmal nyert Szirmay gyalogezredet. Az ezrednek, az előző háborúkban szerzett kiváló érdemeinek jutalmául, br. Szirmay Tamás ezredes lett az első tulajdonosa és egyben parancsnoka is. Az első tisztikarban, annak bizonyosságául, hogy az ezrednél milyen szellem uralkodott, ilyen nevek szerepelnek: Bertóthy, br. Bossányi, Fogarassy, Kálnássy, Otlík, Péchy, Ragályi, Szemere, Szentiványi, Székely.

Az ezred Lőcsén és Eperjesen alakult meg, de az 1742 tavaszán Csehországba betört franciák és ezések ellen vívott harcok után az ezredet Morva, majd Csehországba helyezték. 1755-ben pedig egy zászlóalj Nagyváradra került. 1769-ben kapta az ezred a 37-es számmal való megjelölést.

Az egymást követő háborúkból derekasan kivette részét az ezred és a Monarchia különböző városaihoz állomásozott. 1848-49-ben az ezred zöme az orosz hadjáratban vett részt. 3-ik zászlóalj pedig a magyar szabadságharcban. Vetter Antal alezredes parancsnoksága alatt először a fellázadt szerbek ellen küzdött, majd teljesen a magyar szabadságharc harcosa lett. 1856-ban József főherceg lett az ezred tulajdonosa és az ezred fennállása végéig, az ő nevét viselte. Az 1859-es olaszországi hadjárat, az 1866-iki porosz háborúban és a boszniai okkupációban való részvétel volt még az ezred nagyobb fegyvertényei az első világháború előtt. 1908-ban az ezrednek mind a négy zászlóalj Nagyváradon állomásozott és 1914-ben helyezték a világháború kitörésekor elfoglalt helyőrségeibe.

A világháborúban először a szerb

A Kereskedelmi Csarnok titkári hivatal értesíti az összes textilárkereskedőket, hogy a Textilbizottság vezetőjétől nyert értesülés szerint, további intézkedésig a raktárra dolgozó vásári szabókat az 50 százalékos feldolgozó mennyiség terhére, számla felfektetésével kiszolgálhatják.

A Kereskedelmi Csarnok titkári hivatal.

Pályázati hirdetés

Ujléta. (Bihar vármegye, székelyhídi járás, nagyközségnél ujonnan szervezett segédjegyzői állásra pályázatot hirdet az alispán

Meghalt Mária Terézia osztrák főhercegnő. Zürichből jelentik: (MTI) Bécsből érkező hír szerint Mária Terézia osztrák főhercegnő meghalt. A főhercegnő 1873-ban, férjhez ment Károly Lajos főherceghez, I. Ferenc József fivéréhez és ezzel mostohánnyá lett Ferenc Ferdinánd trónörökösnek

harctéren, majd az orosz és olasz frontokon, végül a román harctéren is küzdött az ezred és számos nagy ütközetben tüntette ki magát. Ezekről a har-

Nagyszabású tüntetést rendeztek Felsőbányán a munkások a szociáldemokraták zászlóbontása ellen

Országsszerte üléseket tart mostanában a szociáldemokrata párt. Ezekről a gyűlésekről hasábos tudósításokat olvashatunk a Népszavában. A valóságban nem fogadják olyan lelkesen a szociáldemokrata párt vezetőit, ahogyan azt a Népszava hirdeti. Vasárnap Felsőbányára hírdettek gyűlést a szociálista vezetők. A nagybányai bányakerület munkássága, úgy a bányamunkások, mint a Hungária Vegyiművek munkássága, akik nagyobbára a Nemzeti Munkaközponthoz vannak tömörülve, megdöbbentve értesültek erről a zászlóbontásról. Azt tartották, hogy ez a gyűlés megbontja azt a magyar munkáscsapatot, amely a felszabadulás óta ezen a nemzetiségi vidéken a bányakerület munkásságát összekapcsolta. A Nemzeti Munkaközpont és a jobboldali pártok munkástagjai magukévá tették félrevezetett bajtársaik jövőjét és Nagybányáról a hajnali vonattal több, mint négyszázan felutaztak, hogy nemzeti ellentüntetést ren-

dezzenek. A felsőbányai NMK ott-honba siettek a nemzetiszínű kokárdákkal díszített, öntudatos magyar munkások, ahol a legnagyobb fegyverben megvárták a beígért kapnikbányai bajtársait, akik tíz óra tájban, havas időben gyalog tettek meg a huszontkilométeres nehéz hegyi utat, hogy hitet tegyenek a nemzeti eszmék mellett. Megható jelenet volt, amikor a kapnikbányai útról rezesbanda hangjai mellett, nemzetiszínű és templomi zászló után dr. Buzás Gerő kapnikbányai római katolikus plébános az élen, megérkeztek a testileg fáradt, de lelekben igen erős aranybányászok, akiknek soraihoz zárkóztak a nagybányaiak. Megkerülték az országzászlót, majd a zárda elé vonultak, amelynek dísztermében dr. Czumbel Lajos szatmári kanonok és dr. Buzás Gerő plébános tartottak előadást.

A nagybányai bányakerület munkássága méltóképpen választott a szírihangokra.

20 ezer pengős pénzeszsákok loptak el a kétegyházi állomáson

Szeged (MTI). A kétegyházi állomáson február 10-én 21 és 22 óra között a posta kézicsojijáról ismeretlen tettes ellopta az eleki pénzeszsákokat, amelyben 20.000 pengő volt. A rendőrség erővel nyomozást indított

a tettes kézrekerítésére. A szegedi postaigazgatóság 1.000 pengő jutalmat tűzött ki annak a személynek jutalmazására, aki olyan közvetlen bizonyítékokkal szolgál, amelyek a tettes kézrekerítését eredményezik.

Országos küldöttközgyűlést tart a Nemzeti Munkaközpont építőipari szakcsoportja Budapesten

Február 27-én tartja a N. M. K. építőipari munkások szakcsoportja országos közgyűlést Budapesten. Ebben az ügyben népes választmányi ülést tartott a nagyváradi N. M. K. építőipari szakosztálya Szabó János képviselő elnöke alatt.

A küldöttközgyűlésre a választmány Szabó János képviselő, szakosztályi elnököt és Szabó Sándor vezetőségi tagot bízta meg a nagyváradi építőipari munkások képviseletével. Megbízta a választmányt a kiküldötteket, hogy az országos építőipari közgyűlésen a következő indítványokat terjesszék elő:

1. Kívánja a nagyváradi építőipari munkásság, hogy a jelenlegi munkabéreket vegyék revízió alá és vagy szüntessék meg teljesen a jelenlegi munkabérek területi beosztást, vagy Nagyvárad városába az első területi beosztásba sorolassák, mint Budapest.

2. Kérlik, hogy a leszerelt munkásokat soronkívül és azonnal helyezze munkába.

3. Kérlik, hogy az OTI egész éven keresztül adjon orvosi segélyt az építőknek és családtagjaiknak.

4. Az OTI Nagyváradon is építsen munkáslakásokat.

5. Kívánják, hogy a szegénységügyi bizonyítvány kiadásához szükséges legkisebb kereseti alapot emeljék fel havi 200 pengőre.

6. Kérlik az építőmunkások munkabéruhával és bakancsal való ellátását.

7. Kérlik a városoktól és községektől távollevő munkahelyek élelmiszerral való ellátását.

8. Kérlik, hogy a legalább 5 személyből álló csoportos utazásnál a munkahelyre és vissza 50 százalékos vasúti menetjegyet kapjanak.

9. Kívánják, hogy a törvényes 8 órás munkanapot tartassák be és a túlóra százalékkal legyen díjazva.

10. Kívánják, hogy a munkabér kifizetés horitékban történjen és minden munkavállaló munkabér elszámolási jegyzéket kapjon.

Vitéz Nadányi János alispán a főispánok értekezletén

Nagyváradi, febr. 16. Dr. vitéz Nadányi János alispán ma délután Budapestre utazik. Az influenzában megbetegedett dr. Cziffra Kálmán főispán képviseletében résztvesz a belügyminisztériumban a főispánok országos értekezletén. Ezenkívül résztvesz az országos alispáni értekezleten, amelyet Kádár Levente államtitkár tart az Országos Nép- és Családvédelmi Alap átszervezésének kérdésében. Végül a földművelésügyi és közellátásügyi minisztériumban a munkásértekezlet bakancsal és ruházattal való ellátásának, valamint a petroléumellátás ügyében intervensziót.

Közyűlést tartott a Városi Népművelési Bizottság

Városunk népművelési bizottsága február 15-én a városháza tanácstermében közgyűlést tartott dr. Soós István polgármester elnöklése alatt, melyen az 1943. évi zárószámát tárgyalta. A bizottság bevételei voltak: pénzmaradvány az 1942. évről 20.66 P., városi hozzájárulás 6000 P., katonai parancsnokságok hozzájárulása katonai tanfolyamokra 8010 P., államegély 7000 P., előadásokból, hangversenyekből és tanfolyami díjakból 15.146.80 P., összesen 29.176.46 P. A bizottság eredményes népművelési tevékenységét mutatják ezek a számadatok. A bizottság kezdeményezéséből végzett népművelési tevékenységek több mint 3000 P-vel túlhaladták a városi hozzájárulást és az államegélyt.

A kiadások a következő összegekkel zárultak: népművelési tevékenység 20.534.97 P., ügyvitel 1900.48 P., hasznos beszerzések 2720.28 P., személyi kiadások (munkások fizetése) 4021.00 P. A zárószámának kiemelkedő része a bizottság szociális téren végzett munkája. Működvelői és műsoros előadások jövedelméből a harctéren küzdő katonáink szeretetsomajaira 1210 P., szegény iskolásgyermek ruházására 2358 P. és kulturális egyesületek támogatására 400 P. segélyt adott a bizottság. A kiadások a következő százalékos arányban oszlottak meg: népművelési tevékenység 70.4%, ügyvitel 6.5%, hasznos beszerzések 9.3%, személyi kiadások 13.8%. A közelmúltban tárgyalta a bizottság az 1944. évi költségvetését, mely a háborús idők dacára is újabb és még szélesebb népművelési tevékenységet irányzott elő.

IPAROSHIREK. A vas- és fémipari szakosztály értesíti tagjait, akik fekete és horgonyzottlemezt utalványukat 1943. év szeptember, október, november, december hónapban nem kapták meg, utalványukkal összeírás végett irodánkban jelentkezzenek. Mindazok a lakatosiparosok, akik január havi fekete és horgonyzott lemezüket nem vették át, haladéktalanul jelentkezzenek. Értesíti az elnökség úgy a lakatosokat, mint a bádgosiparosokat, hogy a vasjegy utalványok átvétele folyó hó 17-től veszi kezdetét. Azok a lakatosiparosok, akik lemezt nem kapták meg, Dohozy Géza lakatosmesternél, Beöthy Ödön utca 59. szám alatt sürgősen vegyék át. Elnökség.

Követhazakban és vendéglőkben kérje a MAGYAR LAPOK-at.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSO-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekszámlánk
 száma: 72.301.
 Készleteket nem adunk vissza.

A KORMÁNYZÓ UR VILLASREGGELIJE. A MTI jelenti: Magyarország főméltóságú kormányzója és hitvese kedden, február 15-én délután fél 2 órakor villásreggelit adott, amelyre hivatalosak voltak a Budapestre rendelt hadtestparancsnokok és a vezető katonai személyiségek.

Hlatky főispán és Soós polgármester Budapesten. Nagyvárad, február 16 Dr Hlatky Endre főispán és dr Soós István polgármester ma délelőtt 10 órakor gépkocsin Budapestre utazott. A főispán részt vesz a belügyminisztériumi országos főispáni értekezleten, a polgármester pedig a törvényhatóságok vezetőinek az Országos Szociális Felügyelőségen Kádár Levente államtitkár elnöklésével, az ONCSA átszervezésének kérdésében tartandó értekezletén vesz részt. A főispán és a polgármester ezenkívül különböző miniszteriumokban közbenjár a városi közigazgatás több nagyfőntosságú ügyében.

A Kereskedelmi Csarnok felhívása a textilkereskedőkhez. A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok felkéri a textilkereskedő tagjait, hogy folyó hó 18-án (pénteken) délután 5 órakor tartandó szakosztályi ülésén a Kereskedelmi Csarnok hivatalos helyiségében (Szent László-tér 4. sz., Sas palota I. emelet) pontosan megjelenjen az érkezőknek. A gyűlésen kerül kiosztásra a textilárak nagy- és kiskereskedői haszonkulcs táblázatára vonatkozó könyvecské és a könyvecskében szereplőnek talált pontok megvitatása.

Vitéz Simon Elemér köszönete a nagyvárad Vöröskeresztnek. A Nagyvárad Vöröskereszt-főiskola múlt évi működéséről küldött kimutatásra v. Simon Elemér a Magyar Vöröskereszt elnöke igen meleg és elismerő hangon méltálta azt a sokfelé ágazó, lelkes munkát, amelyet a várad Vöröskereszt a múlt évben végzett. Különösen kiemelte az 559. sz. hadikórházak nyújtott segítségét és a beküldött nagyszámú adományokat. Egyben bálás köszönetét fejezte ki a város és a biharmegyei falvak hazafias közönségének azért a szeretetteljes és áldozatkészségért, mellyel sebesült honvédeink segítségére sietett.

Churchill az angol király ebédjén. Amszterdamból jelenti: (MTI) Mint a brit hírszolgálat jelenti, Churchill miniszterelnököt a király a Buckingham palotában kedden délelőtt kihallgatáson fogadta és ebédet is vendégül látta.

CASINÓBAN csütörtöktől!
 A legnagyobb magyar bohózat!
LEGÉNY A GÁTON
 Főszereplői: **Vaszary Piri**
Hajmássy Miklós
Csikós Rózi
Pethes Ferenc
 Szerdán utoljára:
Behajtani tilos

Uj kormányzót kapott Gibraltár. Madridból jelenti: (MTI) Mint a brit hírszolgálat jelenti, az angol király Sir Thomas Bastwood altábornagyot nevezte ki Gibraltár kormányzójává és főparancsnokává.

Beszámolót tartott az Erdélyi Párt Biharban és Hegyközkövcésiban. Nagyvárad, febr. 16. Bihar és Hegyközkövcési községekben az Erdélyi Párt beszámoló- és választmányi gyűlést tartott. Mindkét helyen különösebb változás nélkül ugyanaz a tisztikar kapott megbízatást. Biharban Szóke Lajos, Hegyközkövcésiban pedig Zathureczky Károlyt választották meg újból elnöknek. — Mindkét községben beszédet mondtak Árvay Árpád, dr Szabó Lajos és Keeskes Balázs.

24 éves a legeredményesebb német vadászpilóta. Berlinből jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Gerhardt Barkholz százados, az egyik német harliréplő-csoport 24 éves parancsnoka február 13-án ismét öt német győzelmet aratott. Barkholz eddig 250 ellenséges repülőgépet lőtt le és ezzel a három legeredményesebb német vadászpilótát 1100 légiállatközösre indult és ezzel az eredménnyel elsőnek tekinthető a német vadászpilóták közt.

Állami tulajdonok lettek az olasz villamosági vállalatok. Chiassoból jelenti: (B. T.) Az olasz minisztertanács február 12-én kelt határozata értelmében az olaszországi villamosági vállalatok állami tulajdonba mennek át.

Mi lesz a Lengyelországra vonatkozó angol szavatossággal? Berlinből jelenti: (MTI) A Daily Scatch szerint valószínűtlen, hogy a Lengyelországra szóló angol szavatosságot, amelynek érvénye az idén tavasszal jár le, eddigi formájában megújítják.

BUTORT színeset MEZEI-től
 Háló, kombinált és előszobák. Konyha újítások
 Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

Gróf Somsich László tiszteletbeli doktor. A MTI jelenti: A Kormányzó Ur a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy a m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem gróf Somsich László m. kir. titkos tanácsos az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnökét a mezőgazdasági fejlesztés körül szerzett kiváló érdemei elismerésül a mezőgazdasági tudományok tiszteletbeli doktorává avassa.

Halálra ítélték a kiskunhalasi tömegvérengzés rendezőjét. A Budapesti Ertesítő jelenti: Farkas József kiskunhalasi földműves december 18-án borzalmas tömegvérengzést rendezett. — Szerelmi feltékenységében családi perlekedésből kifolyóan megölte feleségét, anyósát, a házukban tartózkodó egyik vendéget, agyonlőtte felesége vadházastársát és két tanút, akik egy perben ellene állottak. Azután öngyilkosságot kísérelt meg, de életben maradt. A kalocsai törvényszék rögtönítélő tanácsa halálra ítélte. Az ítéletet most hajtották végre a kalocsai törvényszék udvarán.

Megtöltötték a beutazást Róma területére. Genfből jelenti: (MTI) Mint a Svájci Távirati Iroda jelenti Rómából, újabb intézkedések történtek, amelyekkel megtöltötték a beutazást Róma területére. A külföldi utazóknak a beutazást Genovában költik, amely Rómától 15 kilométerre van költre.

TABODY KLÁRI és CHARLIE RIVER
 Budapest legnépszerűbb zene-chócnak együttes filmburleszkie
AKROBAT OH!
 A szezon legnagyobb cirkuszfilmje
 Műsoron kívül: **Sz larsy és Tolnay Klári** Margithidi kaland
 Csütörtökön utoljára: **VALAMIT VISZ A VIZ** Bemutató pénteken az **APOLLO**-ban

Dr SOÓS BÉLA DEBRECENI EGYETEMI TANÁR ELŐADÁSA A SZABADEGYETEMEN. Csütörtökön, febr. 17-én délután 5 órai kezdettel a Szabadegyetemen dr Soós Béla professzor tart előadást. Ismertetni fogja az újabb magyar regényirodalmat: a történelmi, társadalmi és az úgynevezett paraszt regényt.

Angol-svéd tárgyalások fogolycsere ügyben. Lisszabonból jelenti: (MTI) Az Interinf jelenti: A londoni hírszolgálat jelentése szerint Prote Balke Bernadotte gróf, a svéd király unokafivére és a svéd Vöröskereszt elnöke, aki a múlt éjjel érkezett Londonba, ma találkozik a brit Vöröskereszt vezetőivel. Bernadotte az elmúlt év októberé óta, amikor Nagybritannia és Németország között fogolycsere történt, egy újabb fogolycsere létrehozásán fáradozott. A londoni svéd követség egyik tisztviselője szerint a gróf látogatásának ez az egyik célja.

Temetés. Kovács Béla közüzemi iktató főnök 59 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön fél 4 órakor lesz a Steinberger kápolnában.

Bíróság elé állítják a zsidó Chaplin egy kiskorú leány elcsábítása miatt. Chaplin magánélete feletle sokáig foglalkoztatta azt a közvéleményt, amelyik a házasságaitimitások minél több kiterjedésében élte ki magát. — Chaplin három házasságáról valamivel több hír jelent meg a világsajtóban mint — mondjuk — a rákbetegség vagy tébécé elleni önfeláldozó orvos hareról. A háborús válsággal Amerika ezúttal megint „esemegéhez” jutott mert amerikai híradás szerint a hollywoodi törvényszék elé került az imedott zsidó filmszínész Charles Chaplin azért, mert megezőtetett egy kiskorú leányt és elcsábította. A leánynak, Joan Barrynak gyereke is született és vallomása szerint a gyerek Chaplintól származik. Ha a törvényszék büntetnek találja, akkor amerikai törvények szerint huszonhárom évig terjedhető börtönnel és 26.000 dollár pénzbüntetéssel sújthatná.

EZRES TÖMEGEK VESZNEK RÉSZT AZ UGOCSA-MEGYEI NÉPMŰVELÉSI ELŐADÁSOKON. Nagyszöllősről jelenti: Míg az elmúlt években még alig tíz-húsz hallgatóval folytak a népművelési előadások, az idén már Nagyszöllősen az ottani népművelési bizottság által kéthetenként tartott népművelési előadásorozat előadásán egyes alkalmakkor több mint ezer érdeklődő is megjelent. Ez a nagy érdeklődésemelkedés annak tudható be, hogy a bizottság az elméleti előadásokat színvonalas kísérőműsor keretében illeszti s hogy az előadásokon példatáradán megjelennek a főispán, az alispán, az egyházak, a honvédség, a hivatalok és az iskolák képviselői is. Az érdeklődésnek ez a nagy fokú emelkedése nemcsak Nagyszöllős városára korlátozódik, mert hasonló nagyméretű, ezres tömegeket mozgató népművelési tevékenység folyik az ugocsa-megyei Királyháza is. (MTI)

Kavéházakban és vendéglőkben kérje a **MAGYAR LAPOK** at.

Egészségügyi kultúrfilm-előadás a Munkásotthonban

Az Országos Társadalombiztosító Intézet minden évben filmelőadást szokott rendezni Nagyváradon. A múlt évben is nagy sikerrel rendezte meg városunkban, így a Munkásotthonban is, előadását, amelynek olyan sikere volt, hogy a munkásság kíváncsi azt, hogy ez évben is legyen — a múlt évéhez hasonlóan — ilyen tanulságos filmelőadás. Február 20-án, vasárnap délután fél 5 órai kezdettel ismét a Nemzeti Munkásotthon színházában lesz mintegy két órás hangosfilmelőadás, melynek címe: „Védjük magunkat a bájeset ellen!”

A Nemzeti Munkásotthon elnöke felkéri az összes iparvállalatok igazgatóit, hogy hívják fel munkásaiknak figyelmét erre az előadásra. A munkásságot pedig szintén kéri, hogy valamennyien nézzék meg ezt a filmet, amelyből nagyon sokat lehet tanulni és okulni. **Ugy a munkaadóknak, mint a munkásságnak érdeke, hogy ezt az igen hasznos és tanulságos filmelőadást megnézzék.** Hiszünk, hogy a Munkásotthon nagyterme ezúttal is zsúfolva lesz. Az előadásra belépődíj nincsen.

SPORT

Gradjanski—NAC 2:0 (1:0)

Meglátszott a csapat játéka a 70 órás utazás. Vécsey és Juhász volt a csapat legjobb embere. Pénteken Zágráb válogatottjával játszanak

Tegnap este kilenc óra felé végre feloldódott az a hatalmas feszültség, melyet a NAC izgalmaiban bővelkedő, hosszú zágrábi útja a szarkotó táborban kiváltott. Ekkor vált ugyanis bizonyossá, hogy kedden délután harmadszori időpont kitűzéssel, reggeli sor kerülhetett a NAC — Gradjanski mérkőzés lejátszására, melyet végeredményben a horvát bajnok csapat szép játék után 2:0 arányban megnyert.

Minden tárgyilagos szurkoló tisztában volt vele, hogy 70 órás, idegekre menő vonatkozás után, semmi győzelmi reményük nem lehetett a zöld-fehéreknek a kitűnő formában lévő, pihent Gradjanskival szemben. S talán, akik éppen a pillanatnyi nagy erőnlét különbség miatt már katasztrófális vereségre is el voltak készülve, szinte megkönnyebbülve vették tudomásul, hogy két góllal megusza a csapat.

Az utazástól agyonfáradt csapatnak a hallatlanul rossz karban lévő sáros pálya sem kedvezett ennek ellenére is egyenlő ellenfélként játszottak végig a nagyvárosi mérkőzést és a szép nagyváradi rohamok így is gyakran tapra ragadtatták a zágrábi közönséget.

A kifáradt NAC nem birt Bukovi csapatával

A Magyar Távirati Iroda jelentése szerint, az alábbiak szerint folyt le a mérkőzés:

Zágráb. (MTI.) Kedden délután, a kétszeres elhalasztás után, mintegy 18.000 főnyi közönség előtt folyt le a nagy érdeklődéssel várt Gradjanski — NAC labdarúgó mérkőzés, amely a legjobb horvát csapat a bajnok Gradjanski 2:0 (1:0) arányú győzelmével végződött. A Concordia pályán a diszpályolyban jelen volt Marossi Ferenc zágrábi magyar követ a követség tisztikarával a magyar kolónia számos tagja, Zágráb város polgármestere valamint sok katonai és politikai előkelőség.

A mérkőzést a bécsi Braundweiner vezette. A játékevezető működését tapasztalat-hiány jellemezte de nagyobb hibát nem követett el. A pálya talaja igen nehéz volt. Helyenként kataraszos sár borította.

A választásnál a horvátoknak kedvezett a szerencse: hátszéllel játszottak az első félidőben. Ennek ellenére az első negyedóránban a NAC remek támadásokat vezetett és ez alatt az idő alatt megszólván teljesen a horvát csapat tételen folyt a játék. Eredménytelen sarokrugás után a Gradjanski jutott szóhoz és a 12. percben szintén sarokrugást ért el, amely eredménytelen maradt. A 17.

percben megfordult a játék képe és a horvát együttes jutott fölénybe. A két gyors horvát szélső lefutásai igen veszélyesek voltak. A 28. és 29. percben Vécseynek két ízben is

Kihasztnátlan lélektani pillanat...

Szünet után a nagyváradi csapat térfelében folyt eleinte a játék. A nagy sár miatt a játékosok fehér nadrágja, meze és haja csupa sár volt. A Gradjanski játéka látszik Rikovi Márton edző szakavatott munkája. A 10. percben Sárvári és Bodola vezetett ügyes támadást, azonban az előbbi lövését Glaser kapus bravurosan védte. A NAC több ízben gyors szélsőjével veszélyeztetett. A 20. perctől 10 percen át változatos játék folyt, azonban a nagy sár erősen akadályozta a nagyváradiak összjátékát és a labda nem pattogott, hanem legtöbbször beleragadt a sárba. A 32. percben bekövetkezett az a lélektani pillanat, amikor a váradiak egyenlítették volna, de a belső csatárok a kapu előtt hibáztak. A 35. percben Tóth III. szép szabadrugást védte Glaser. A 36. percben már Kokolovics hom-

vetődéssel kellett elhárítani a veszélyt. A 31. percben feljött a NAC. Sárvári megszökött, de kapu fölé emelte a labdát. A következő percben ismét a Gradjanski támadott és fölényét újabb sarokrugás jelezte. A 35. percben Vécseynek kiütéssel kellett beavatkoznia a játékba. A játéknak ebben a szakaszában kezdtek erősebb mértékben kiütközni a nagyváradi csapatból a 70 órás út fáradalmainak és izgalmainak nyomai. A 41. percben kapu előtti kavargólásból Lesnik, a horvát középcsatár megszerezte csapatának a vezető gólt (1:0).

bája veszélyeztetni Vécsey kapuját. A 38. percben a Gradjanski szabadrugást ért el, melyet a szemfüles Wölfl értékesített (2:0). A játékidő hátralévő részében mindkét csapat erősen igyekezett, de újabb gólt nem tudtak elérni.

A győztes csapatban Glaser kapus pompásan mozgott. Igen jó volt még Lesnik középcsatár és Kokolovics, valamint Cimmermanics szélső.

A NAC a körülményekhez mérten jól szerepelt, bár az utazás fáradalmait nem bírta legyőzni a mérkőzés kezdetéig. A csapat legjobbja Vécsey és Juhász volt. Mindketten fáradhatatlannal küzdöttek. A csatársor játékát Bodola irányítása mellett, a közönség igen sokszor megtapsolta.

Pénteken a NAC, mint Nagyváradi válogatottja méri össze erejét Zágráb válogatottjával.

SZINHÁZ

A színházi iroda közleménye:

Egy boldog pesti nyár — szerdán este 6 órakor

Az idény legnagyobb operett-sikere, az *Egy boldog pesti nyár* szerdán este 6 órakor ismét műsorban van. Jurik Julesi felléptével.

Hazajáró lélek. Zilahy Lajos nagyszerű színművét esütörtökön este mutatja be a színház Horváth Jenő rendezésében. Főszereplők: Lovasi Klári, Horváth Jenő, Lendvai Lajos, Ross, József, Tanai K. Emil és Bary Béla. Bemutató hérelet esütörtökön, A-hérelet pénteken este.

Szombaton délután 3 órai kezdettel *Szilágyi Irma* kerül színpadra „fil-léres helyarákkal”. Jegyek már vált-hatók.

Szombaton este 6 órakor, vasárnap délután 3 órakor és vasárnap este 6

órákor az idény legnagyobb operett-sikere, az *Egy boldog pesti nyár* van műsorban.

Budaörsi kéknyelű hétfőn este Népművelési előadás keretében, fil-léres helyarákkal kerül színpadra.

MŰSOR:

Szerdán este 6 órakor: *Egy boldog pesti nyár*.

Csütörtök este háromnegyed 7 órakor: *Hazajáró lélek*, bemutató hérelet.

Péntek este háromnegyed 7 órakor: *Hazajáró lélek*, A-hérelet.

Szombat délután 3 órakor: *Szilágyi Irma*.

Szombat este 6 órakor: *Egy boldog pesti nyár*.

Most javítsassa, festesse, tisztítsassa kerékpárját JAKAB műszerésznél Kossuth-utca 5. zippzarjavítás

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, FEBRUAR 17.
Budapest I.

8.35 Zenekari muzsika.
10.15 Sovinezky László szalonzenekara.
11.15 Sibelius és Palmgren dalok.
11.40 Molnár János Bálint előadása.
12.10 Bendőzenekar.
13.30 Honvédeink üzennek A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálatára.
14.00 A rádiózenekar műsorából.

15.30 Dr Bory István előadása.
16.20 Nagy mesterek — örök művek.
17.00 Vers és muzsika a szerelemről.
17.35 A földművelésügyi miniszterium rádióelőadásorozata.
18.00 Népdalkincsünk gyöngyszemei.
19.35 Vozary Aladár előadása.
21.15 Tóth László elbeszélése.
21.30 Géczy Barnabás zenekarának műsorából.
22.10 Seta Operettországban.

Szolgálatos gyógyszerterarak:

II. CSOPORT:

ARANYAS gyógyszerterár, Szt László tér 6. (M. Kain E.) 25-74.

FEHER KERESZT gyógyszerterár, Rakoczi-u. 2. (Pakala Gy.) 14-46.

SZENT LÁSZLÓ gyógyszerterár, Szent István-tér 1. (K. Hegedüs I.) 19-29.

MEGVALTO gyógyszerterár, Gróf Teleki Pál-u. 55. (Németh L.) 32-01.

A gyógyszerterarak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombathat reggelig tart.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

KERESEK megvételre egy húzós mázsát. Széchenyi-tér 2, kenyér-üzlet.

Varrógépet bármilyen állapotban, magas arban veszek Kiss Béláné, Kossuth-utca 3. Telefon 27—88. 131

Elcserélném, Bihari-u. 25. szám alatt levő egy szoba, konyha-teret lakásomat, hasonló Berkovits-utcai, Kálvária utcai, Csengeri-utcai, Nagysótházi vagy ezekhez közellevő lakással (vasutásnak igen alkalmas). Érdeklődni lehet: Sipos Miklósné Légtöltési Liga, Mezey Mihály-utca 2. sz. és Teleki Pál-utca 3. szám, I. em. 7. szám. 588

2 darab ellős svájci kecske eladó. Kunz Aladár-u. 16. 587

Kombinált szoba, konyha, rekamier eladó. Verő asztaloc, Kapucinus-u. 11. lefon 23—30. 65

Allást nyec

Cipészsegédet és tanulófiut felvesz Turzó Gábor, Gömbös Gy.-u. 51 583

Allást keces

Fiatall családos házaspár, a férfi lakatos, házmesteri állást keres Címét a kiadóba kér. 585

Különféle

Paragázzal poloskát, melyt, petéit mindenhol felelősséggel irtja, Csutorás, Szizligeti-u. 7. Telefon 14—21. 684

Kölcsön 5 éves 5 1/2%-os kamattal költségmentesen Hitelszövetkezethél, Bethlen István-u. 6. Kapható. 559

Utazónó képviselőt vállal. Címeket „Utazónó” jellegre a kiadóba kér. 584
Hangszerelésben teljesen jártas zenészt, alkalmas munkára keresek. Árpád vezér-út 47. Telefon 17—65. 586

Magános not óvadékkal vidékre keres kereskedő, Cím a kiadóban 562

Varrógépjavitás egy évi felelősséggel Jakab műszerésznél, Kossuth-u. 5. Te-

Pártolja a keresztény ipacit

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlatlall vállalja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 913

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztőség címe: Budapest, Szent László-nyomda R. T. igazgatósága.
Dr. Paál Árpád főszerkesztő, Dr. Virág Jeromos igazgató.

Készült a Szent László-nyomda r. t. körkérőgépén, Nagyváradi, Szilágyi utca 5. szám